

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет (інститут) _комп'ютерних наук

Кафедра Автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПАТЕНТОЗНАВСТВО

Спеціальність 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

В. о. декана факультету

Директор ННПО

Начальник НМВ

Прищепов О.Ф.

Трунов О.М.

Трунов О.М.

Трунов О.М.

Бойко А.П.

Норд Г.Л.

Потай І.Ю.

Миколаїв – 2018 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Патентознавство	
Галузь знань	Автоматизація та приладобудування	
Спеціальність	Автоматизація та комп.-інтегр. Технології	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2018 – 2019	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10	14,15,16
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	8
	36 81	8 119
Відсоток аудиторного навантаження	33	12
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Залік	

Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

В умовах побудови в Україні ринкової економіки та демократичної держави головною соціальною цінністю, як вказано в Конституції, визнана людина, її життя та здоров'я, честь та гідність, законні права та інтереси. Забезпечення гідних людини умов життя, перш за все, пов'язано з економічними перетвореннями, які неможливі без впровадження нової техніки та технологій.

Людина має право на творчість, користування досягненнями науки, культури й мистецтва. У зв'язку з цим інтелектуальна власність набуває особливого значення і як засіб самовираження, і як комерційна цінність.

Курс «Патентознавство» розрахований на поглиблене вивчення правових відносин у сфері інтелектуальної власності, опанування правового механізму їх регулювання, отримання необхідних навичок кваліфікації

результатів творчої діяльності, захисту майнових і особистих немайнових прав авторів та власників як в Україні, так і за її межами.

Цьому сприяють лекції, практичні заняття, індивідуальна робота зі студентами, вивчення наукових праць нормативно-правових актів. Методика вивчення дисципліни передбачає співробітництво й взаєморозуміння між студентом і викладачем, розвиток у студентів аналітичного мислення, вміння співставляти фактичний і теоретичний матеріал, робити самостійні висновки, прогнози та рекомендації.

Фахівцям з спеціальності АКІТ для їх подальшої творчої роботи в галузі автоматизації чи інших галузях промисловості доведеться мати справу з питаннями інтелектуальної власності. Крім того виконання магістерських робіт може бути пов'язане з необхідністю оформлення патентів на корисні моделі та інші документи інтелектуальної власності. Тому в навчальному плані підготовки магістрів зі спеціальності «АКІТ» передбачена дисципліна «Патентознавство», яка є завершальною в процесі навчання студентів з даної спеціальності.

Мета вивчення: полягає у підготовці майбутніх фахівців для самостійного вирішення професійних завдань у сфері регулювання правовідносин, пов'язаних з інтелектуальною власністю.

Завдання вивчення: формування у студентів системи знань, а також отримання навичок та уявлень, необхідних для здійснення творчої діяльності та захисту своїх майнових та особистих немайнових прав, як в Україні, так і поза її межами.

Предмет вивчення у дисципліни: сукупність правовідносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності, майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- Основні поняття та положення патентознавства.

має вміти:

- Оформляти документи на корисні моделі, патенти та ін;
- Проводити патентні дослідження з метою забезпечення патентної чистоти нових проектних рішень, визначення показників технічного рівня, автоматизованих та автоматичних систем керування, засобів їх технічного та апаратно-програмного забезпечення.

Після вивчення курсу дисципліни «Патентознавство» студент набуває:

- Здатність здійснювати захист прав інтелектуальної власності, комерціалізацію результатів науково-дослідної діяльності.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, планувати та керувати ресурсами і часом.

Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1.Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності.	2	6	13
2.Система права інтелектуальної власності.	2	6	12
3.Правова охорона винаходів та корисних моделей.	2	6	12
4.Патентна інформація та документація. Патентні дослідження.	6	6	10
5.Ліцензування та передача технологій.	4	6	10
6.Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності.	2	6	24
Всього за курсом	18	36	81

Заочна форма:

Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1.Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності.	2	2	29
2.Система права інтелектуальної власності.	2	2	32
3.Правова охорона винаходів та корисних моделей. Ліцензування та передача технологій	2	2	29
4.Патентна інформація та документація. Патентні дослідження. Міжнародне співробітництво у сфері інтелект. власності	2	2	29
Всього за курсом	8	8	119

Зміст навчальної дисципліни План лекцій

Тема заняття / план
Тема 1 Лекція 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності / Загальні положення. Основні інститути права інтелектуальної власності.
Тема 2. Лекція 2. Система права інтелектуальної власності. / Авторське право й суміжні права. Об'єкти й суб'єкти права промислової власності. Інтелектуальна власність і мережа Інтернет. Відповідальність за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
Тема 3. Лекція 3. Правова охорона винаходів та корисних моделей / Умови патентоздатності. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним. Захист прав власника патенту.
Тема 4. Патентна інформація та документація. Патентні дослідження. Лекція 4,5,6. Загальні відомості про патентну інформацію й документацію. Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності. Джерела патентної інформації. Загальні відомості про патентні дослідження.
Тема 5. Лекція 7,8 Ліцензування та передача технологій / Передача права власності на об'єкти інтелектуальної власності. Ліцензійні договори. Передача ноу-хау. Інші форми передачі й придбання технологій на комерційній основі.
Тема 6. Лекція 9. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності\ Міжнародні договори, конвенції та угоди в сфері інтелектуальної власності. Патентування винаходів і корисних моделей в іноземних державах.

План практичних занять

Тема заняття / план
Тема 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності Заняття 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності /
Заняття 2. Загальні положення. Основні інститути права інтелектуальної власності.
Тема 2. Система права інтелектуальної власності. Заняття 3. Авторське право й суміжні права.
Заняття 4. Інтелектуальна власність і мережа Інтернет.
Тема 3. Правова охорона винаходів та корисних моделей Заняття 5. Умови патентоздатності. Право на одержання патенту.
Заняття 6. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним.
Тема 4. Патентна інформація та документація. Заняття 7. Загальні відомості про патентну інформацію й документацію.
Заняття 8. Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності.
Тема 5. Ліцензування та передача технологій Заняття 9. Передача права власності на об'єкти інтелектуальної власності. Ліцензійні договори.
Тема 6. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності Заняття 10. Міжнародні договори, конвенції та угоди в сфері інтелектуальної власності.

- Заняття 11. Об'єкти й суб'єкти права промислової власності.
 Заняття 12. Відповідальність за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
 Заняття 13. Порядок одержання патенту.
 Заняття 14. Захист прав власника патенту.
 Заняття 15. Патентні дослідження.
 Заняття 16. Джерела патентної інформації.
 Заняття 17. Загальні відомості про патентні дослідження.
 Заняття 18. Передача ноу-хау. Інші форми передачі й придбання технологій на комерційній основі.

План лабораторних занять

Лабораторні роботи курсом не передбачені.

Завдання для самостійної роботи

Творча самостійна робота полягає в тому, що студенти повинні розробити заявку на корисну модель по матеріалах курсової роботи "Проектування систем автоматизації технологічних процесів", яка виконується у 9 семестрі 5 курсу. Матеріали курсової роботи використовуються студентами при написанні магістерської роботи.

Розробка заявки на корисну модель включає до себе наступні види робіт:

- 1) Визначення наукової новизни розробки, предмету дослідження та назви винахіду;
- 2) Проведення патентних досліджень по темі винахіду;
- 3) Підбір аналогів та прототипу для заявки на корисну модель;
- 4) Опис корисної моделі;
- 5) Складання формули винахіду.

Перелік тем курсових робіт, що використовуються студентами у 2018 – 2019 н.р. для розробки матеріалів на корисні моделі:

1.	Автоматизована система керування кардіографом з використанням Wi-Fi
2.	Автоматизована система гальмування автомобіля
3.	Автоматизована система пожежної безпеки розумного дому
4.	Автоматизована система індикації рівня звукового сигналу

5.	Автоматизована система керування клімат-контролю в тераріумі
6.	Автоматизована система допуску за gsm протоколом
7.	Автоматизована система ресстрації параметрів досліджень на машині тертя СМТ-1-2070
8.	Автоматизація технологічного процесу бродіння при виробництві хлібного квасу
9.	Автоматизована система керування паяльником.
10.	Автоматизована система керування сайтом CMS
11.	Автоматизація процесу прийому і розміщення в готелі
12.	Автоматизована система контролю обліку сировини і готової продукції на виробничому об'єкті
13.	Автоматизована система управління освітленням приміщення
14.	Автоматизована система світлолікування немовлят
15.	Автоматизована система складання розкладу в навчальному закладі
16.	Автоматизація системи досліджень температурних властивостей опору речовин
17.	Автоматизована система розпізнавання образу номерного знаку авто.
18.	Автоматизація системи роботи феромагнітної підвіски авто
19.	Автоматизована WiFi система контролю за температурними режимами
20.	Автоматизована система дистанційного вимірювання ваги вулика на базі Arduino з використанням GSM модуля
21.	Автоматизована система керування дорожньо-транспортним рухом за допомогою МК блоку управління.
22.	Автоматизована система радіоприймача з десктопним додатком на мові програмування java
23.	Автоматизована система поливу кімнатних рослин
24.	Автоматизована система керування дорожньо-транспортним рухом за допомогою МК блоку управління.
25.	Автоматизація видачі книг в шкільній бібліотеці

Підсумковий контроль. Перелік питань.

1. Обґрунтуйте роль інтелектуальної власності.
2. Назвіть основні інститути інтелектуальної власності.
3. Проаналізуйте основні принципи авторського права й суміжних прав.
4. Проаналізуйте основні принципи патентного права.
5. Наведіть приклади об'єктів авторського права.
6. Наведіть приклади об'єктів, які не можуть бути об'єктами авторського права.
7. Назвіть основні види творів з точки зору внеску авторів у його створення.
8. Назвіть основні суб'єкти авторського права.
9. Охарактеризуйте строк дії авторських прав.
10. Наведіть приклади об'єктів суміжних прав.
11. Охарактеризуйте понять «фонограма» і «відеограма».
12. Назвіть основні суб'єкти суміжних права.
13. Охарактеризуйте корисну модуль як об'єкт права промислової власності.
14. Охарактеризуйте промисловий зразок як об'єкт права промислової власності.
15. Охарактеризуйте знак для товарів і послуг (товарний знак, торговельна марка) як об'єкт права промислової власності.
16. Наведіть приклади основних видів знаків для товарів і послуг.
17. Охарактеризуйте фірмове найменування як об'єкт права промислової власності
18. Охарактеризуйте походження товарів як об'єкт права промислової власності.
19. Охарактеризуйте недобросовісну конкуренцію як об'єкт права промислової власності.
20. Охарактеризуйте топографію (компонування) інтегральної мікросхеми як об'єкт права промислової власності.
21. Охарактеризуйте комерційну таємницю як об'єкт права промислової власності.
22. Охарактеризуйте раціоналізаторську пропозицію як об'єкт права промислової власності.
23. Назвіть основні суб'єкти права промислової власності.
24. Проаналізуйте проблему інтелектуальної власності в мережі Інтернет.
25. Відповідальність за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
26. Проаналізуйте проблему інтелектуальної власності в мережі Інтернет.
27. Відповідальність за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності.
28. Охарактеризуйте патент на винахід і патент корисну модель як охоронні документи.
29. Проаналізуйте умови патентоздатності винаходу й корисної моделі.
30. Проаналізуйте основні принципи патентного права.
31. Хто має право на одержання патенту?

32. Наведіть порядок одержання патенту.
33. Охарактеризуйте права та обов'язки, що впливають з патенту.
34. Проаналізуйте можливі умови припинення дії патенту та визнання його недійсним.
35. Охарактеризуйте поняття науково-технічної інформації.
36. Назвіть основні міжнародні класифікації об'єктів промислової власності та поясніть їх основну задачу.
37. Проаналізуйте приклад ієрархічної структури основної групи міжнародної патентної класифікації.
38. Охарактеризуйте два основні підходи до оцінки класифікованого об'єкта в патентній класифікації (функціонально-орієнтований і галузевий).
39. Охарактеризуйте поняття патентної інформації, первинних і вторинних джерел патентної інформації.
40. Ідентифікація бібліографічних даних, що використовують у патентних документах.
41. Бібліографічна інформація патентного документа на винахід або корисну модель.
42. Технічна інформація патентного документа на винахід або корисну модель.
43. Охарактеризуйте поняття «патентні дослідження» та обґрунтуйте мету їх проведення.
44. Проаналізуйте основні види робіт під час проведення патентних досліджень.
45. Перелічіть основні види патентного пошуку.
46. Яка основна мета тематичного, іменного, нумераційного та інших видів патентного пошуку?
47. Основні етапи регламенту патентного пошуку.
48. Обґрунтуйте можливі приклади предмету пошуку у випадку, якщо темою патентних досліджень є пристрій, речовина та технологічний процес.
49. Охарактеризуйте основні форми передачі й придбання технології на комерційній основі.
50. Поясніть процес передачі права власності на об'єкт інтелектуальної власності означає зміну власника цього об'єкта.
51. Поясніть сутність ліцензійного договору.
52. Охарактеризуйте основні види ліцензійних договорів.
53. Поясніть сутність ноу-хау.
54. Поясніть сутність інжинірингу, промислової кооперації, франчайзингу.
55. Обґрунтуйте необхідність міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.
55. Надайте класифікацію міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності.
56. Перелічіть основні програмні міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності.
57. Охарактеризуйте основні положення Паризької конвенції про охорону

промислової власності.

58. Перелічіть основні класифікаційні міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності.

59. Перелічіть основні реєстраційні міжнародні угоди у сфері інтелектуальної власності та основні положення Договору про патентну кооперацію.

60. Проаналізуйте основні етапи патентування винаходів і корисних моделей в іноземних державах.

«0» варіант залікового/іспитового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожну відповідь на питання

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. П. МОГИЛИ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр.

Напрямок підготовки Автоматизація та приладобудування

Спеціальність Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології Семестр 10

Навчальна дисципліна Патентознавство

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Охарактеризуйте основні форми передачі й придбання технології на комерційній основі.

2. Поясніть процес передачі права власності на об'єкт інтелектуальної власності означає зміну власника цього об'єкта.

За відповідь на перше питання максимальна кількість 20 балів, за друге питання – 10 балів

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Контрольні питання під час занять (по темі минулої лекції)	40
	Заняття 1	-
	Заняття 2	5
	Заняття 3	5
	Заняття 4	5
	Заняття 5	5
	Заняття 6	5
	Заняття 7	5
	Заняття 8	5
	Заняття 9	5
2	Самостійна робота: Розробка заявок на корисні моделі	30
3	Залік	30
	Всього	100

Контрольні питання під час занять.

Заняття 2. Загальні положення. Основні інститути права інтелектуальної власності.

Заняття 3. Об'єкти й суб'єкти права промислової власності. Інтелектуальна власність і мережа Інтернет.

Заняття 4. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту. Права та обов'язки, що впливають з патенту.

Заняття 5. Загальні відомості про патентну інформацію й документацію.

Заняття 6. Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності. Джерела патентної інформації.

Заняття 7. Загальні відомості про патентні дослідження.

Заняття 8. Ліцензування та передача технологій

Заняття 9. Ліцензійні договори.

При заочної форми навчання оцінювання за контрольні питання проводиться під час проведення лекційних та практичних занять – 40 балів, виконання самостійної роботи – 30 балів.

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

- 5 балів студент отримує у випадку повної відповіді на запитання з застосуванням творчого підходу;
 - 4 бали студент отримує за повну відповідь;
 - 3 бали студент отримує, якщо у відповіді є незначні недоліки;
 - 2 бали студент отримує, якщо відповідь містить 50% знань;
 - 1 бал студент отримує, якщо відповідь містить 25% знань;
 - 0 балів студент отримує, якщо відповідь містить 0% знань.
- Студент виконує самостійну роботу за темою курсової роботи, але за узгодженням з викладачем. За цю роботу студент отримує 30 балів.

Критерії оцінювання знань на заліку.

Оцінкою «відмінно» відповідь студента оцінюється, якщо він демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей. (20-30)

Оцінкою «добре» відповідь оцінюється, якщо він показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності. (5-19).

Оцінкою «задовільно» відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці (0-4).

За відповідь на питання залікового білета студент отримає до 15 балів за кожне питання.

Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. *Виявлення порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності. Порядок та оформлення патентного формуляра: методичні рекомендації* / за ред. В. Л. Петрова. – К. : Нора-прінт, 2000. – 127 с.
2. *Інтелектуальна власність: словник-довідник* / за заг. ред. О. Д. Святоцького. 2-х т. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000.
3. *Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика.* – у 4-х т. / за заг. ред. О. Д. Святоцького. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре». – 1999.
4. *Методические рекомендации для разработчиков товарных знаков* / Е. А. Ариевич, В. Ф. Асламова, А. Н. Григорьев, Б. В. Трифонов. – М. : ВНИИПИ, 1991. – 50 с.

5. *Основи інтелектуальної власності*. – К. : Юридичне видавництво «Ін Юре», 1999. – 578 с.
6. *Охорона промислової власності в Україні* / за ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. – 400 с.
7. *Патентування винаходів в іноземних державах* / Л. І. Ніколаснко, І. Ю. Кожарська, В. С. Радомський, С. Й. Полачек. – К. : Держпатент України, 1999. – 123 с.
8. *Сергеев А. П.* Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации: учебник. – М. : «Теис», 1996. – 704 с.
9. *Інтелектуальна власність: навч. посіб.* / за ред. П. М. Цибульова. – К. : УкрІНТЕІ, 2006. – 276 с.

Додаткова література

1. *Кузнецов Ю. М.* Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Ю. М. Кузнецов, Г. В. Косенюк, М. Г. Данильченко / за ред. Ю. М. Кузнецова. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 419 с.
 2. *Кузнецов Ю. М.* Дипломне проектування з інтелектуальної власності / Ю. М. Кузнецов. – К. : ТОВ «ГНОЗІС», 2007. – 364 с.
 3. *Кузнецов Ю. М.* Патентознавство та авторське право: підручник / Ю. М. Кузнецов. – К. : Кондор, 2009. – 446 с.
 4. *ДСТУ 3575–97* Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення.
 5. *ДСТУ 3574–97* Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення.
- Вказані літературні джерела можна знайти в електронному вигляді в університетській мережі.